

Sekstimersdagen – bare begynnelsen!

Seigdamer!

Til å bøye, tøy og dra i. Lønnsarbeid, hus, barn, for lita tid. Kvinnene, fiskerbøndene langs kysten – gjet om de har opplevd tidsklemma. Kvinner med 5 og 10 barn på gårdene - når tok arbeidsdagen deres slutt? Arbeiderkvinnene i byene med jobb på fabrikken, som avisbud eller med reingjøring hadde ikke barnehager. Tidsklemma har ei

lang historie. Skal den ta slutt, er det ikke nok med de små, individuelle og private tiltakene. Samfunnet må endres, kortene må deles ut på nytt for å gi rom for arbeid og gode liv for voksne og barn. Kapitalismen må vekk for å få det til. Men akkurat nå vil sekstimersdagen være et viktig framskritt som kan lette folks hverdag. Les mer på side 4.

Innhald

- s. 2 Hoppfeminisme. Sjølvbestemt abort.
- s. 3 Intervju med Ana Lópes Taylor
- s. 4 Sekstimersdagen – bare begynnelsen!
- s. 5 Hijab: Jenter skal kle seg som dei sjølve vil.
- s. 6 Den nye skolen. Seier i Japan Photo-streika.
- s. 7 Kvinnefrigjøring ovanfrå med bombefly
- s. 8 Konferansen Revolusjon!

**20. mars 2004. Demonstrasjonar i heile landet.
Stopp okkupasjonen av Irak! Hent soldatane heim!**

<http://www.ingenkrig.no/hentsoldatenehjem/>

> LEDER Jorun Gulbrandsen

Tida inne for 6-timersdagen

«AKP mener at tida nå er inne til å fremme kravet om sekstimersdag med full styrke. Seks timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon er spesielt gunstig for kvinner, siden de ennå sitter hardest i tidsklemma mellom arbeidet i heimen og yrkesaktiviteten. Det finnes mange erfaringer som viser at sekstimers normalarbeidsdag fører til høyere produktivitet, nedgang i sykefravær og lengre yrkeskarriere. I tillegg vet vi at det fører til lavere arbeidsløshet.

Den økende brutaliseringen av arbeidslivet sliter ut arbeidstakerne og presser dem ut i sykmeldinger og stadig tidligere uførepensjonering. Løsningen på dette er ikke overgang til pensjonssystemer som senker pensjonsnivået for de aller fleste med lavere og middels lønner eller nye lønssystemer som belønner dem som er aktive i å følge opp arbeidsgivers reformer og straffer dem som ikke gjør det. Derimot er innføring av sekstimersdagen en god løsning.»

Oppsving?

Vedtaket over er nylig gjort av sentralstyret i AKP. Kampen for seks timers normalarbeidsdag kan få et oppsving. Nestleder Tove Stangnes i Fagforbundet og LO-leder Gerd Liv Valla er blant dem som har børstet støvet av kravet, av hensyn til helse, flere i arbeid og overgang fra deltid til heltid for mange kvinner. Flere har trukket fram kravet som et aktuelt tiltak i forbindelse med den omtalte tidsklemma. Arbeidslivslovutvalget angriper normalarbeidsdagen. Da er det bedre å forsvare de gode seks timene enn de dårlige åtte som stenger så mange kvinner ute fra full dag. Det er altså mange beklager som løper sammen og som kan gi grunnlag for en ny, brei bevegelse for det viktige kravet: Seks timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon.

Hoppfeminisme

Det blir ingen jenter som prøvehoppar i Vikersund 5.–7. mars. Torbjørn Yggeseth, leiar i hoppkomiteen i Det internasjonale skiforbundet (FIS) har klart å punktera det. Likevel har ordskiftet om jenter skal få prøva seg i skiflygingsbakkar, gjort at det ikkje kan verta lenge til me ser dei flyga.

Magnus Bernhardsen

Det har vore ei jente som har hoppa som prøvehoppar i Vikersund tidlegare. Eva Ganster frå Tyskland gjorde det i 1998, utan problem av noko slag. «Det er slike ting vi kaller hopptekniske ulykker. Det var en feil, og er fortsatt feil,» sa Yggeseth i ein kommentar til det.

Kampen for kvinnedeltaking

Det har alltid vore slik at kvinner har måtte kjempa seg til å delta i idretten. Kvinnefotball vart ikkje formelt godkjent som idrett i Noregs Fotballforbund før i 1976. Noreg røysta i mot at kvinner skulle få gå langrenn i OL for fyrste gong i 1952, og Noregs Skiforbund hadde i staden innført stillangrenn, der resultatet i stildøminga var viktigare enn kor raske skigåarane var i løypa.

Det er ikkje lenge sidan kvinneleg langrenn eller fotball ikkje var skikkeleg idrett – det er mest ikkje til å tru at det ikkje har vore det. Og historiene om då kvinner måtte kjempa seg til å få springa i Holmenkollstafetten høyrer ut som skrøner. Men dei er sanne. På nettstaden kampdager.no kan ein lesa om korleis kvinner i 1972 lurte seg med, og at dei ikkje fekk delta før i

1975 på «lovleg» vis.

I staden for at politiet bar kvinner ut av eit renn, som i kampen om Holmenkollstafetten, prøvde lensmannen i Modum å truga FIS til å lata jenter prøvehoppar, ettersom noko anna ville vera brot på likestillingslova. Noko har i alle høve gått framover. Og det er difor ein må tru at det ikkje er lenge til før jentehopparar får hoppa i større bak-

kar. Anette Sagen, som nyleg vann den tysk-austerrikske hoppveka for kvinner, seier at ho har vorte meir og meir feminist av å slåst for retten til å hoppa i skiflygingsbakkar. Det er kan henda med dette som med tidsklemme-ordskiftet: den likestillinga mange har teke for gjeven, syner seg å ikkje vera så opplagt likevel.

Anette Sagen

Foto: arkiv

Forsvar kvinners rett til sjølbestemt abort

Den nye bioteknologilova ble vedtatt seinhøstes 2003. Noen punkter er så kontroversielle at forskriftene også må opp i Stortinget. Akp.no spør Eli Aaby, jordmor, kvinneaktivist og medlem av AKP, om hva hun tror er grunnen til det.

Redaksjonen

– Fordi det ble så mye debatt, og fordi dette berører et annet politisk spørsmål som bare er kontroversielt i Kristelig Folkeparti, nemlig kvinners rett til sjølbestemt abort. Regjeringen ønsker ikke å bruke ultralyd i fosterdiagnostikk. De begrunner det med at dette fremmer sorteringssamfunnet.

Husk abortnemdene

– Hvem sorterer?

– De som sorterer, er samfunnet med Stortinget i spissen, som sorterer ved ikke å bevilge penger til behandling og opplæring, avlastning og støttetiltak for mennesker med spesielle behov. Og når de sier at alle som vil kan ta ultralyd tidlig, de må bare ha en grunn, så husker jeg alle grunnene kvinner måtte presentere i abortnemdene i desperat håp om innvilgelse av søknaden. Og akkurat som i abortspørsmålet er dette også et klassespørsmål. Fordi folk med penger alltid kan kjøpe seg de undersøkelsene de vil.

Kvinnens rettigheter

– Men er det bra med så mange ultralydundersøkelser?

– Det som er den store fordel med tidlig ultralyd i fosterdiagnos-

tikk, er at de som ønsker å ta abort dersom det er skader eller sykdom på fosteret, kan gjøre det så tidlig i svangerskapet som mulig. De som vil bære fram fosteret uansett, vil jo heller ikke oppsøke fosterdiagnostikk.

Noen føler behov for å bremse bruken av medisinsk teknologi i offentlig regi. Det er en diskusjon jeg kan være med på. Men jeg er ikke med på at den diskusjonen skal begynne med å ta fra gravide kvinner rettigheter og muligheter.

KAMP MOT RASISME

Ana López Taylor:

– For meg kan folk gjerne gå med et gresskar på hodet!

«Vi trenger en forandring i den norske mentaliteten. Det stilles hele tida krav om at vi med utenlandsk bakgrunn skal tilpasse oss. Men trenger ikke det norske samfunnet å tilpasse seg?»

Jorun Gulbrandsen

Ana López Taylor sier dette, flyktning fra Uruguay hvor hun satt flere år i fengsel fordi hun som rød, revolusjonær kvinne var med i kampen mot diktaturet på 70-tallet.

– I mitt land er det mange slags folk. Uruguay er bygd av folk fra hele verden. Indianerne ble utrydda av de spanske kolonistene. Så kom armenere, tyrkere, libanesere, katolikker, slavere, jøder, flere. I 1875 ble det innført gratis, obligatorisk og ikke-religiøs skole. Stat og kirke var skilt, for hvorfor skulle én religion ha forrang? Her i Norge har vi fortsatt statsreligion. Og så blir det en diskusjon om jenter skal kunne gå med hijab ... For meg kan folk gå med et gresskar på hodet! Eller ringer i nesa og piggsveis. Det viktige er om folk gjør jobben sin skikkelig, om de oppfører seg ordentlig mot hverandre.

Hijab

– Er hijab helt greit for deg?

– Jeg har spurt unge jenter jeg kjenner. Noen som går med hijab eller som kunne ha gjort det. Det er forskjell fra gruppe til gruppe, familie til familie, hvor stor vekt de legger på skautet. Jeg har ikke truffet noen som er tvunget, det ser ut som om det vanligste er at jentene bestemmer det sjøl. Hva du har lært, er nok så avgjørende. For noen mennesker berører hijab noe intimt. Jeg husker at da jeg kom til Norge, syntes jeg det var helt forferdelig å gå i offentlig bad, svømmebasseng. I Uruguay dusja vi en og en, sjøl om det bare var kvinner i badet. Vi gjorde det ikke sammen som i Norge. For noen kvinner vil det være en invadering av det private å ta av dem skautet med makt. Jeg synes ellers at det er modig av jenter å gå med hijab selv om mange ser ned på dem for det.

Dialog eller kontroll?

– Du har skrevet en artikkel om boka til Hege Storhaug i tidsskriftet Røde Fane (boka «Feminin integrering – utfordringer i et fleretnisk samfunn»). Storhaug tilhører en kontrolltradisjon?

– Ja, Storhaug vil ha kontroll og straff. «Dialog løser ingen problemer», sier hun og vil ha en egen aldersgrense for å gifte seg på 24 år for folk med utenlandsk bakgrunn. Hun vil ha tvang mot hijab i skolen og kontroll av jenters kjønnsorganer for å se om de er utsatt for kjønnslemlestelse. Hege Storhaugs tiltak likner til forveksling Fremskrittspartiets tiltak. Når det snakkes om integrering av kvinner,

handler det ofte bare om kvinnene som mor og hustru. Men integrering handler også om økonomisk selvstendighet og rett til utdanning. Samtidig må vi huske at det er flere ting som er viktig, – å kunne norsk godt betyr faktisk ikke alt. Vi må ikke miste det menneskelige perspektivet. Du er jo en person også om du ikke kan norsk eller har en jobb.

– Hva må gjøres?

– Mange innvandrere blir ikke sett som mennesker. De norske må åpne hjertet sitt!

De må gå over dørterskelen sammen med innvandrerne. Begge må forandre seg.

Møteplasser

– Hvordan skal man få slutt på slike overgrep som kjønnslemlestelse?

– Vi må ha mot, et klart budskap, håp og tillit. Jeg har møtt jenter og kvinner fra mange land. Det er naturligvis ikke det første du spør noen om – hvordan er det med kjønnsorganet ditt. Vi trenger møteplasser, det er det viktigste, der vi kan treffe hverandre, bli kjent, ha gjensidig tillit. Det er jentene selv som skal få støtte til å gå i spissen mot denne skadelige, tradisjonsbestemte praksisen. I fellesskap skal vi skape mulighetene til forandringer.

– Du jobber som kulturveileder?

– Ja, og som miljøterapeut. Jeg studerte menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering ved Høyskolen i Buskerud, og jobber i en ungdomsklubb.

– Er det en slik møteplass du snakker om?

– Ja, akkurat. Det er en ungdomsklubb for alle i bydelen. For å få med innvandrere startet vi en egen klubb for dem en dag i uka. Jeg snakket med foreldrene, med skolene, med foreninger. Så begynte noen å komme. Så kom flere. De fleste går nå også på den ungdomsklubben hvor alle går. Der kan du se jenter med hijab og olabukse danse, fulle av sjøtillit foran alle guttene. Det er samtidig jenter uten hijab – som bare vil danse på jenteklubben.

Dette er en møteplass for alle ungdommer, de treffer hverandre og har det hyggelig. Men det er en møteplass for ungdom og voksne også. Vi hadde helsesøster som hadde et eget møte med bare jentene, det var helt åpent og veldig fint. Ungdommen er aktiv. Da Chippendales, de mannlige stripperne, hadde oppvisning på Ibsenhuset, var noen fra jenteklubben på showet. Det var store diskusjoner mellom jentene, før og etter: om kroppen, seksualitet, ytringsfrihet og lignende. For noen var det slutt med begeistring: – Vise fram kroppen for penger, attpåtil med truser som amerikanske flagg – æsj!

En jobb å gjøre her

– Du er aktiv i det norske samfunnet. Du var representant for RV i Kongsberg, du er aktiv der du bor nå, du skriver, taler og organiserer. Hvorfor?

→ HEGE STORHAUG

«Hege Storhaug forurenses og øker avstanden.» Dette er overskriften på en artikkel Ana López Taylor har i tidsskriftet Røde Fane, hvor hun bl.a. sier: «Det er utrolig mange nordmenn som hele tiden føler en overdreven «opplysningsplikt» overfor oss innvandrere». Les hele teksten på: www.akpno/rfane/2004/01/ Du kan abonnere på Røde Fane for 200 kroner i året.

→ URUGUAY

Land i Sør-Amerika med liberal tradisjon, brutt av militærdiktatur fra 1973 til 1985. Sivile regjeringer etter dette, men likevel vanskelig for revolusjonære til langt ut på 90-tallet. Privatisering og nedlegging av offentlig virksomhet er dominerende. I de siste åra har det vært stadige demonstrasjoner og streiker mot den nyliberalistiske politikken. Les mer: www.akp.no/rfane/2003/

Ana López Taylor (uten kostyme)

Foto: arkiv

– Jeg har vokst opp i en aktiv, radikal middelklassefamilie i Uruguay hvor foreldrene mine tok parti for de fattigste i samfunnet. Etter fengselsoppholdet flyktet jeg fra landet, og her i Norge var jeg til å begynne med mest opp-tatt av å jobbe for solidaritet med folket i Uruguay. Men etter hvert som jeg ble mer kjent med det norske samfunnet, skjønte jeg at det var en jobb å gjøre her også. Det er lett å privatisere her i Norge, for mange kan betale litt. Litt for en skole, litt for en lege. Så aksepterer vi privatisering nesten umerkelig. På lengre sikt skapes større klasseforskjeller. I Uruguay kan en riking plassere et hotell midt på stranda hvis han vil. Han har all makt. Slikt må ikke skje her.

– Du treffer revolusjonære over alt?

– De samme tankene er alle steder.

Om at kapitalismen må vekk. At folket skal bestemme. I Brasil organiserer folk seg i slummen. Breddefronten har vokst i hele Uruguay. Det er håp. Det mister vi litt av syne her i Norge av og til.

Vi vil ha mangfold!

– Venstresida i Norge?

– Av og til bruker vi mer tid på krangle mot hverandre enn å slåss mot overklassen. Til og med i fengslet gjorde vi det: Hvem er best? Hvem gjør mest? Men når skal vi slutte med det? Vi hadde nylig en markering mot rasisme i Grenland, hvor jeg bor. Det kom så mange ungdommer. Hele spekteret. Noen med palestinaskjerf, det var folk med og uten hår, hijab, dress eller vanlig klær – alle slags ungdommer. Det er det vi vil ha i Norge – mangfold!

Lysbilder!

Samordningsgruppa for sekstimersdagen har laget bilder (lysark og PowerPoint) + manus. Innhold: Den historiske kampen for normalarbeidsdagen. Bestill og bruk!

anne.bondevik@fagforbundet.no eller kvinnefronten@online.no

UT AV TIDSKLEMMMA

Sekstimersdagen – bare begynnelsen!

Vinterens store debatt har vært: «Tidsklemma». Er det mulig for kvinner å kombinere barn, familie og jobb? Eller må hun gi opp og forlate jobben?

Jorun Gulbrandsen
Turid Kjernmo

Smått er ikke nok

Ei løsning som er lansert, er at kvinner kan kjøpe noen til å vaske huset. Noen vil at mannen skal gjøre mer hjemme. Noen vil ha mer permisjon til far.

Vi forstår at noen kjøper husvask. Vi også vet at kvinner gjør mye mer enn menn når det gjelder hus- og omsorgsarbeid, og at ei bedre arbeidsdeling ville lette kvinners liv. Vi vet at mange unge fedre gjerne vil være mer sammen med barn og ta mer permisjon, og vi tror det er bra for alle at de får gjort det.

Samtidig lurer vi på hvem som skal vaske hushjelpas hus. Og du må ha god inntekt for å ha hushjelp. For enslige mødre, med minst penger og mest tidsklemme, er dette ingen realistisk løsning. En mann å dele med? Ikke alle har det. Og vil vi virkelig at et samarbeid skal være forutsetninga for at kvinner med barn skal kunne fungere i arbeidslivet? Mer permisjon til menn? Ja, vi er for. Men ofte er det slik at når mor og far diskuterer hvem som skal være hjemme, blir det henne, for han tjener mest. Gjenstridige arbeidsgivere og dårlige tradisjoner for permisjoner på mannsarbeidsplasser legger også premisser for hva den enkelte kan gjøre.

Folk forsøker å få familie, barn og arbeid til å henge i hop så godt de kan, hver på sin måte. Disse individuelle løsningene er ikke nok. Dessuten vil de fungere dårlig for flertallet – de som ikke har så god råd. Det finnes mange små tiltak, ikke uviktige, men de endrer ikke de strukturelle forholda som gjen-skaper tidsklemma om og om igjen.

Seks timers dag

Skal tidsklemma bli borte, må en gå løs på samfunnet! Det første og minste kravet er seks timers normal arbeidsdag for alle. Kvinner har gått i tog for kravet i 20 år. Men selv dette er ikke nok. Barnehagene må være der barna bor, være gode, gratis og til alle. Barn på skole skal heller ikke koste noe. Arbeidsgivere må nektes å plage kvin-

ner som føder, og de må ta inn over seg at barn også har fedre.

Slipp å lage mat hver dag

Vi vil gå enda lenger! På skolen og i barnehagen kan barna få varm mat og komme mette hjem. Det kan lages «tam-med-hjem»-mat på kjøkken som er oppretta for det formålet. Subsidierte kafeter i nabolaget kan la folk med og uten barn komme sammen og spise middag. Sosialt og trivelig for dem som liker det. Det skitne tøyet leveres gratis hos det lokale vaskeriet og hentes bretta og sortert. I det hele tatt – tøm hjemmene for oppgaver! Vil du lage middag, vær så god. Men tenk å kunne slippe!

Vilkår for frie mennesker

Vi vil gå enda lenger! Tenk om ethvert menneske, kvinne, mann, barn, ung, gammel, funksjonshemma eller funksjonsfrisk, alle, fikk ei slags samfunns-lønn? Og at de til gjengjeld gjorde et stykke arbeid som samfunnet trengte? Ei forutsetning for det måtte være at folk sjøl avgjorde hva som var nyttig arbeid. Det vil sikkert være uenigheter, flertall og mindretall, gode og mindre gode planer, prøving og feiling. En forutsetning ville være nye lover. Det kunne ikke være slik som i dag, at ei lita gruppe eiere kan ta en fabrikk og flytte den til en mer fortjenstfullt sted – for eiergruppa. Slike eiendomsforhold måtte opphøre.

Men i et samfunn der alle gav noe av seg sjøl, og til gjengjeld fikk det de trengte, – ville ikke menneskene være avhengig av andre menneskers forsørging. Følelsesmessige forhold kunne frigjøres fra økonomiske bånd. Ansvar for menneskenes velferd ville ikke ligge hos de private familiene. Kvinnene ville miste den tunge byrden som mange sliter med i dag, både arbeidsmessig og følelsesmessig. Det er ikke vanskelig å tenke seg at menneskene vil lage nye, sosiale bånd og organisere seg på flere måter enn i dagens familier, hvis de økonomiske vilkåra lå til rette for det.

Kvinner: Tjen penga sjøl!

Tilbake til nåtida. Kvinner har like stor rett som menn til å forsørge seg sjøl og eventuelle barn ved sitt eget arbeid. Å være forsørget kan framstå som attraktivt. Men kvinner har bitre erfaringer med det. Hun kommer lett i et psykisk og økonomisk underordna forhold til mannen. Kvinner som tjener penge-

ne sjøl er ikke automatisk sterke og frie. Men de har mulighet for å være det.

Folk jobber for mye!

Tempoet har økt. Produktiviteten har økt, noe som betyr at færre folk produserer flere varer på kortere tid. Eierne har gått av sted med resultatet. I tillegg får eierne mer arbeid ut av familiene. For 30 år sida fikk de stort sett arbeidet fra en person per familie. I dag får de arbeidet til nesten to. Det er berettiga å kreve kortere arbeidstid tilbake for det økte arbeidet eierne har fått.

Kvinner betaler

Bakgrunnen er at hovedansvaret for samfunnets mennesker er i familien. Barn, gamle, syke og andre som ikke kan klare seg sjøl, er familienes ansvar. Dette dempes noe av trygder og offentlige tiltak, men stort sett ligger forsørginga og det sosiale ansvaret på familien. Dette er strukturelle forhold. Familien som et privat forsørgessystem er innbakt i kapitalismens økonomi og en forutsetning for at den kan fungere. Kvinnene tilpasser livet sitt til dette familiesystemet på en helt annen måte enn menn, både av tvang og av tradisjon.

Dårlig samvittighet?

I vinterens debatt om tidsklemma blir det trukket fram at kvinner ofte har dårlig samvittighet. Ja, kvinner slites mellom så mange krav. Men vi vil si så sterkt vi kan: Kvinner, gå sammen, hjelp hverandre med å bekjempe den dårlige samvittigheten. Det er ingen grunn til den! Kapitalismen suger krefter og penger og tid av folk. Midt oppi dette forsøker kvinnene å gjøre det bra for alle, med jobb, barn, familie, venner, organisering. Dette er en bragd, en kjempeinnsats! Kvinner fortjener ikke dårlig samvittighet, men ros, taler, sanger og applaus!

Etter 8. mars

Kvinner, jenter, – slåss for retten til arbeid og for at det skal være mulig å ha barn samtidig. Uten at vi sliter oss ut. Kvinner må organisere seg! Hvorfor la det bli med et 8. mars-arrangement? Gjør avtaler om å treffes om en måned og fortsett diskusjonen om hva som kan gjøres. Organisering er nødvendig, skal vi oppnå noe! Ikke en gang sekstimersdagen kommer av seg sjøl. Men den skal vi ha! Som et første skritt.

→ FRAMTIDA?

Hvordan kunne samfunnet vært – hvis det skulle være et samfunn for frie kvinner, menn og barn? Kjersti Ericsson, kriminolog, forfatter, kvinneaktivist, revolusjonær og tidligere AKP-leder, har skrevet mye om det. Vi kan anbefale boka «Søstre! Kamerater!» Den finnes elektronisk her:

<http://www.akp.no/hefter/sostrekamerater/sostrekamerater.htm>

I papirutgave: Skriv til akp@akp.no. Kjersti Ericsson innleder på AKPs konferanse 26. – 28. mars, se bakside av akp.no.

Jenter skal kle seg som dei sjølve vil!

Har du høyrd om Lila og Alma Levy-Omari? Dei to muslimske systrene vart utviste frå skulen sin i Aubervilliers, nær Paris i Frankrike. Dei hadde nekta å ta av seg skautet, hijaben. Faren deira vart sjølv sagt sinna på skulen. Men var det slik at Laurent Levy hadde tvunge døtrene sine til å gå med hijab?

Magnus Bernhardsen

Laurent Levy er ateist med jødisk bakgrunn. Han har vore motstandar av at døtrene går med hijab. Mora til jentene er algerisk og ikkje-praktiserande muslim. Jentene vart sjølv interesserte i islam og byrja gå med hijab i 2002. Ved skulestart hausten 2003 tok skulen affære, og utviste dei etter at dei hadde nekta å gå med på å ta av seg hijaben, eventuelt byta den ut med eit skaut som viste hårrøtene, øyreflippane og halsen.

Desse to jentene vart utviste av lærarar som var organisert på det ytre venstre i Frankrike i partiet Lutte Ouvriere. Dei meinte at dei forsvarte den sekulære staten Frankrike og andre jenter som vart tvungne til å gå med skaut. No i februar vedtok den franske nasjonalforsamlinga å forby openbert religiøse plagg eller symbol frå den franske offentlege skulen. Liknande framlegg har kome her i landet, frå Framstegspartiet – men og med støtte frå nokre på venstresida.

Det kan vera viktig å minna om at den franske kampen mot hijaben har andre røter enn forsvaret av offentlege skular frie frå religion. Ein del av den franske kampen mot frigjeringa av Algerie (1954-62), var å skildra oppgåva til Frankrike som å redde dei algeriske kvinnene frå muslimsk undertrykkjing. Dei stelte i stand bål der hijabar vart brende.

Arven frå Algerie

I artikkelen «Avslørte Algerie» skriv den karibiske psykologen og ideologen for den algeriske frigjeringskampen, Frantz Fanon:

«Kolonistens medvitent aggressive intensjonar med omsyn til haik [det algeriske sløret] gav nytt liv til dette daude elementet i den algeriske kulturen ... Mot den kolonialistiske offensiven mot sløret set dei koloniserte opp slørkulen ... [Sløret] får ein tabukarakter, og haldninga til eikvar algerisk kvinne med omsyn til sløret vil konstant verta knytt til haldninga hennar til den framande okkupasjonen.»

Med andre ord: kampen mot sløret var med på å løfta fram eit lite brukt plagg til eit symbol på motstand, eit symbol som og var praktisk i motstandskampen.

Lila og Alma, og mange andre

muslimske jenter, vel å gå med hijab for å syna ein muslimsk identitet, for å skilja seg frå venleikstyranni og det dei ser på som sedløyse. Mange jenter vert nok og tvungne eller pressa til å gå med hijab.

Eit forbod mot å nytta hijab vil ikkje råka andre enn jentene. Dei som vil gå med hijaben for å uttrykka sin religion, sin politiske ståstad eller klespreferanse, vert nekta å gå kledd som dei vil, og vil i tillegg missa skulegang om dei står på valet sitt. Dei jentene som vert tvungne til å gå med hijab, vil truleg verta tekne ut or den offentlege skulen, og i staden gå på religiøse skular. Det er ikkje noko steg nærare sekularisme ...

To sider av same mynt

Frankrike har ikkje stått på skiljet mellom religion og stat i denne saka. Dei har gjort det til ein del av statens oppgåver å regulera religionsutøvinga til ibuarane.

Ein av redaktørane i den svært

antiislamistiske avisa *Iran Bulletin – Middle East Forum*, Mehdi Kia, kommenterer den franske lova slik:

«Lova som har vorte vedteken i Frankrike, er fundamentalt sett analog med lover frå dei undertrykkjande «islamistisk» regima i Saudi-Arabia og Iran som gjer fråveret av hijab ulovleg. Begge har dei ein totalitær mentalitet, der staten veit best kva som er best for individet, og nytta pisken for å få vilja si. Det er ikkje rart at reaksjonære geistlege ved Al-Azhar-universitet helsa utviklinga i Frankrike velkomen. Deira politikk med påbod om å bruka hijab har vorte rettferdiggjort. Påbodet om hijab og forbodet mot det er to sider av den same reaksjonære og udemokratiske mynten» (Weekly Worker #511)

Alma og Lila vart spurde i eit intervju om kva dei ville gjera om dei levde i eit land der dei vart tvungne til å gå med hijab. «Då hadde me teke det av oss!» svarte dei då.

Likestilling i Norge

Menn ansetter menn

Mennene ved Universitetet i Oslo ansetter nesten bare menn. 87 % av ikke-utlyste stillinger ble besatt av menn i perioden 2000–2003.

Kilde: Dagsavisen 8. okt 2003

Sexpress i politiet

Politikvinner plages av sexpress. Basert på svar fra 1117 politifolk over hele landet. Kvinner bli sextrakassert av publikum og arbeidskamerater. 13 % av kvinnene er blitt utsatt for uønska seksuell oppmerksomhet fra sjefer eller arbeidskamerater. 8 % av kvinnene sier de er blitt mobba av arbeidskamerater eller sjefer (4 % av mennene). Kvinnene mener det er diskriminering og overtidsordninger som hindrer dem i å få bedre jobber.

Kilde: Aftenposten 23. november 2003

Hushjelp?

Au pair-jenter fra Filippinene blir grovt utnyttede av norske vertsfamilier, ifølge NRK. Arbeidskontrakten slår fast at de ikke skal arbeide med barnepass og husarbeid i mer enn fem timer om dagen. Men i norske hjem blir en del utnyttet som billig hushjelp nærmest døgnet rundt. Flere filippinske jenter NRK har snakka med, forteller om arbeidsdager på opptil 14 timer og sjikane fra både voksne og barn. De siste årene har det vært en kraftig økning av filippinske au pair-jenter her i landet.

Kilde: Aftenposten 14. desember 2003

Klager på diskriminering

Likestillingsombudet melder at det mottar en økende mengde henvendelser fra kvinner som diskrimineres i arbeidslivet som følge av graviditet eller fødselspermisjon, og disse sakene har dominert klagesakene de siste årene. Det kan synes som om kvinner i permisjon er en spesielt utsatt gruppe i forbindelse med omorganiseringer og nedbemanninger. Slike saker økte mest i 2003.

Kilde: Likestillingsombudet

SøndagSøndag dømt

Avisa SøndagSøndag er dømt for hallikvirksomhet, etter at Likestillingssenteret og Likestillingsombudet anmeldte avisa høsten 2002. . Politiet mente at prostitusjonsmarkedet i Oslo er avhengig av avisa, og at avisa er avhengig av prostitusjonsannonserne. Avisen kunne ikke forsvare seg ved å henviser til ytringsfriheten for å trykke annonsene fordi annonsesidene i avisa er en del av avisens næringsvirksomhet. Derfor ble hallikparagrafen brukt. Vi gratulerer!

Vi minnes at Dagbladet proklamerte høylytt å slutte med prostitusjonsannonserne. Men det viste seg at de var for lukrative for avisa. Når blir Dagbladet tiltalt etter hallikparagrafen?

KAMP ER NØDVENDIG

Den nye skolen: Mer kunnskap til de få – mindre til de mange.

«I første rekke» er overskriften på Norges offentlige utredninger (NOU) 2003:16. Undertittel:

«Forsterket kvalitet i grunnopplæring for alle».

Redaksjonen

Den kalles Kvalitetsreformen – laget av det såkalte Kvalitetsutvalget. Terje Valen er lektor i grunnskolen i Bergen, tillitsvalgt i Undervisningsforbundet og medlem av AKPs sentralstyre.

– Terje Valen, du har studert utredningen fra Kvalitetsutvalget, og de forslagene som utvalget har kommet med for å omdanne grunntutdanningen i Norge. Hva er de viktigste konklusjonene dine?

– Kvalitetsutvalget signaliserer overgang til en mer markert konkurranse- og kontrollskole, og til en mer markert diskriminerings- og forskjellsskole. Mer kunnskap for de få og mindre for de mange. Det legger til rette for skolen som ren bedrift, der pedagogikken skal ha industrielle og kommersielle mål. Det blir mer intens sparing og større press for overgang til privatiser-

te skoler. Mer såkalt «livslang læring» på folks eget initiativ og for deres egen kostnad.

Målet er billig skole

– Kan du si mer om dette?

– Jeg kan bare gi noen smakebiter av det her. De som hersker i Norge, har lenge jobbet med å gjøre den offentlige skolen så billig som mulig. Frem til 1980-tallet ble dette hindret, fordi den typen industrialisering vi da hadde i hovedsak krevde stadig mer kunnskap i hele arbeidsstokken. På 80-tallet begynte myndighetene å bli klar over at det ikke lenger var tilfelle. Da forsvant det grunnleggende argumentet for å holde investeringene i utdanning på et høyt nivå.

– Hva er det nye i Kvalitetsutvalgets utredning?

– Det drar denne utviklingen mye lenger. Det oppløser flere hindre mot sparing (klassene med sine regler for tildeling av penger), og det legger til rette for konkurranse mellom skolene. Dette åpner for en mer omfattende privatisering av utdanning.

«Humankapital»

– Slår dette inn i pedagogikken også?

– I skolen skal det ikke finnes elever lenger. Det skal finnes enheter og humankapital, eller potensiell humankapital. Denne humankapitalen skal gis kompetanser som gjør at den kan fungere best mulig innen den nyliberale økonomien med dens kontroll- og konkurransesystemer. Mennesket som skal fremleskes er det manipulerbare mennesket som ikke stiller seg kritisk til de nye reformene, men som entusiastisk kaster seg ut i arbeidet med å sette dem ut i livet.

Skolen skal formidle kunnskap

– Hva er det viktigst budskapet ditt?

– Kvalitetsutvalget legger opp til å ødelegge de trekkene ved den offentlige skolen som gjør det mulig å overføre mye grunnleggende kunnskap mellom generasjonene på systematisk vis. Dette vil igjen føre til at det oppstår flere og flere rent private skoler, også etter hvert rene skolebedrifter med profitt som hovedmål. Og den siste konklusjonen er at dette vil undergrave men-

neskehetens evne til å utvikle seg videre fordi denne evnen er avhengig av en stor og systematisk overføring av kunnskaper mellom generasjonene, og ikke bare kunnskap som tjener kapitalens profittthunger.

En forent kamp

– Hva må gjøres?

– Det må reises en stor kamp mot dette fra elever og studenter, lærere, foresatte og den breie demokratiske offentligheten. Det må reises konkrete krav for gode systemer for ressurstildeling fra staten til skoler og universiteter. Vi må ha stans i utviklingen av individuelle lønner basert på trynetillegg til lærerne og vi må ha slutt på forverring av lærernes arbeidssituasjon. Første fase er å sette seg godt inn i realitetene i saken.

Se en grundig analyse av «Kvalitetsreformen» på Terje Valens hjemmeside:

home.online.no/~tervalen
og artikkel i Røde Fane
www.akp.no/rfane/2003/05/

Seier i Japan Photo-streika

Torsdag 29. januar gikk sju unge butikkansatte i Japan Photo i Fredrikstad til streik for å få beholde tariffavtalen sin. Ni dager seinere skrev bedriften under, og seieren var i havn.

Tone Beate Windingstad

Bakgrunnen for konflikten er at da Japan Photo var et franchiseforetak, hadde de ansatte tariffavtale. 1. september 2003 overtok Japan Photo Holding Norge. Det ble da starta opp forhandlinger for å videreføre tariffavtalen. Disse forhandlingene trakk ut. Det var stadig noe som måtte sjekkes og drøftes. 1.1.2004 overtok tyske Ce We Color Holding AG, som før bare hadde vært deleiere, hele bedriften. Da var det plent nei til å inngå tariffavtale. De hadde en bedriftspolitik som gikk ut på individuelle lønnsavtaler. Etter flere fruktesløse samtaler hos fylkesmeklingsmannen var streika et faktum 29. januar.

akp.no har snakket med Werner Watne, tillitsvalgt ved Japan Photo.

– Hvilke forberedelser hadde dere ansatte gjort før streika?

– Vi har hele tida vært sammen om dette. For ni år siden begynte jeg hos Japan Photo. Begynnerlønna ligger rundt tariff, men etter 8 år var lønna fortsatt den samme. Da begynte vi å sjekke ut hva som gjelder i avtaleverket. Alle sju meldte seg inn i Handel og Kontor. Vi lærte oss avtaleverket sammen. Og hver gang jeg hadde vært på et møte, diskuterte vi etterpå hva som hadde skjedd der. Hele denne saken har vært en form for røff teambuilding. Vi har opplevd masse og har et mye sterke-

re samhold nå.

– Hvordan ble dere tatt imot hos Handel og Kontor?

– Forbundet har vært til uvurderlig hjelp. Jentene i HK har stått på og gitt oss all den hjelp og støtte vi har behovt. Uten dem hadde vi ikke klart det. Det var de som fikk skrevet et brev på tysk til hovedkontoret i Tyskland. Dagen etter var konflikten løst.

– Hvordan opplevde dere bedriftsledelsen i denne konflikten?

– De var steile, men oppførte seg realt. Ikke noe trakassering eller drittstenging. Det ble mumla litt om at de ville legge ned butikken. Vi ble da enige om at det ikke skulle skremme oss. Uten en tariffavtale i bunn ville bare alt blitt langsomt verre.

Massiv støtte

– Er det noe som har gjort spesielt inntrykk på deg i løpet av streika?

– Ja, den massive støtta vi har mottatt! Det har rent inn med støtteerklæringer fra kunder, fagbevegelsen og partiene på venstresida. Vi ble helt overvelda. HK og LO arrangerte fakkeltog med 200 deltagere. Den sterke støtta vi fikk, bidro nok til at streika ikke ble så lang som vi hadde venta.

– Hva er de viktigste lærdommene av streika?

– At det ikke er farlig å slåss for faglige rettigheter. Det er et stort og sterkt støtteapparat rundt oss. I servicenæringa jobber det veldig mange unge mennesker. Vi håper at streika vår har vist dem at det er mulig å vinne fram, og at de nå tar opp kampen for sine rettigheter i arbeidslivet.

Christian Helle til venstre og tillitsvalgt Werner Watne til høyre Foto: akp.no

Les om pensjonsranet

Det førre nummeret av akp.no var ei tolv siders spesialutgåve om framlegget frå pensjonskommissjonen. Opplaget på 7000 er snart heilt rive vekk, men me har framleis nokre eksemplar att. Alle tekstane ligg tilgjengelege på www.akp.no/avis

akp.no

Avisa til Arbeidernes kommunistparti
Nr 1-2004 • 3. årgangen
Spesialnummer om folketrygda

- Det er akkurat passe mange gamle!
- Vi jobber ikke for lite!

Kvinnefrigjøring ovanfrå – med bombefly

I oktober 2001 gjekk USA, støtta av NATO, til åtak på Afghanistan med bombefly. Noreg var med på åtaket, og er med på okkupasjonen av Afghanistan.

Magnus Bernhardsen

«Dette er en frigjøringskrig, også en frigjøringskrig for Afghanistans kvinner. Så kvinnespektet er sentralt for meg. Jeg har i mange år vært opptatt av Taliban-regimets ekstreme undertrykking av kvinner.» Dette sa Marit Nybakk (leder i Forsvarskomiteen på Stortinget) til Dagbladet 11. august 2002. Det same året sa George Bush i sin tale om rikets tilstand (State of the Union): «Mødrene og døtrene i Afghanistan var fangar i sine egne heimar ... I dag er kvinnene frie.»

I ein rapport frå Human Rights Watch står det derimot at mange kvinner framleis er fangar i sine egne heimar. Det er så utrygt å gå ute at mange held seg inne. Ei kvinne sa det slik at under Taliban fekk ho ikkje lov å gå ut, men at no som ho har lov tør ho ikkje. Mange av krigsherrane som var del av Nordalliansen har lange lister med overgrep mot kvinner knytt til namna sine.

Tilhøva for kvinner i Afghanistan

Nicholas Kristof, som støtta krigen mot Afghanistan og er for å halda fram med okkupasjonen, skriv i New York Times:

«Ei 16 år gamal jente rømde frå den 85-årig ektemannen sin, som

Bombar han for kvinnefrigjering?

Foto: Forsvarets mediasenter

gifta seg med ho då ho var ni. Ho vart teken og dømd til to og eit halvt års fengsel. Den afghanske høgsteretten har bannlyst kvinnelege songarar frå afghansk fjernsyn. Då ein mann nyleg vart tiltalt for mord, måtte slektningane hans gjera opp blodgjelda ved å gje famnlien til offeret to jenter på åtte og femten år.» [...] «Bush har nekta å syta for tryggleik utanfor Kabul. Bandittar og kaos herskar, gamle krigsherrar kontrollerer mykje av landet, Taliban er på frammarsj i søraust og Dei sameinte nasjonane átvarar mot risikoen for at Afghanistan igjen vert

ein feilslegen stat, men denne gongen i hendene til dopkartell og nar-koterroristar. Auka i bandittverksemd og valdtekte har vore serleg ille for kvinnene. Ettersom vegane ikkje eingong er trygge i dagslys, tør ikkje jenter å gå på skulen eller mødrene deira å gå til helse-sentre. Og når kvinner vert valdtekte, risikerer dei å verta drepne av sine egne familiar for å sverta familieæra.»

Vil Marit Nybakk vera like positive neste gong Noreg vert beden om å vera med på å bomba for kvinnefrigjering?

Nei til okkupasjon av Irak – hent soldatane heim!

20. mars er ein internasjonal markeringsdag mot okkupasjonen av Irak. Her i Noreg vil ein leggja serleg vekt på kravet om at dei norske soldatane må trekkjast ut.

Oslo: Eidsvoll's plass (framfor Stortinget) klokka 1300. Trondheim: Trondheim torg klokka 1300. Det vert markeringar i Bergen, Tromsø, Stavanger, Fredrikstad og fleire andre stader.

<http://www.ingenkrig.no/hentsoldatenehjem>

KALENDER

Den internasjonale kvinnedagen

8. mars

Markeringar over heile landet.

Landsomfattande EU-konferanse

18.–20. mars. Foreløpige arrangører er Faglig Utvalg Nei til EU, LO Oslo, Jern & Metall Oslo, Fellesforbundet Region Oslo og Heismontørens Fagforening. Konferanseavgift: kr 400 (inkl. lunsj fredag) Påmelding: viggohu@online.no

Hent soldatane heim!

20. mars

Markeringar over heile landet.

Oljekonferansen 2004

19.–21. mars 2004 samlar alle organisasjonane i Stopp Goliat-alliansen seg til den store oljekonferansen 2004. Her kan ein læra meir om miljøkonsekvensane av oljeverksemd i Barentshavet. Spørsmål? Send e-post til olje@nu.no

Nei til okkupasjonen av Irak!

20. mars

Internasjonal kampdag – markeringar over heile verda, og i heile Noreg?

Revolusjon! 2004

26. mars–28. mars

Konferanse i Oslo. Sjå baksida av avisa

Rød Sommerleir

Sundag 11.–fredag 16. juli

Strand leirsted ved Sandefjord

Raud Ungdom sin sumarleir

Tysdag 3.–sundag 8. august

Sjå meir: www.sosialisme.no

Ny kvinnepolitisk studiesirkel

Heftet Rød feminisme mot patriarkat og kapitalisme er tilgjengelig på www.akp.no.

Fra innholdet: Kvinneundertrykkingas historie og familiens rolle; Økonomisk sjølstendighet – ei forutsetning for kvinnefrigjøring; Kamp mot rasisme og patriarkat; Kvinner skal sjøl bestemme over prevensjon, abort og fødsel; Homsar, lesber, bifile og heterofile – kva om alle var normale?; Vold mot kvinner. Prostitusjon og porno; Internasjonal solidaritet mm.

Papirutgava koster 20 kr, og bestilles fra AKP.

Få avisa akp.no gratis heim i postkassa!

Send e-post til redaksjon@akp.no eller ring 22 98 90 60.

AKP inviterer til konferanse i Oslo 26. – 28. mars:

REVOLUSJON!

Fredag 26. mars

Klokka 1800–2100 (Dørene åpnes kl 1730):
«Hva må til for at folk skal kunne ta makta i et 3. verdenland som India?»

Per-Gunnar Skotåm innleder. Han deltok nylig på konferansen Mumbai Resistance 2004, og på Verdens sosiale forum. Han har reist flere ganger i India og sett arbeidet til den revolusjonære bevegelsen på nært hold. Han er medlem av sentralstyret i AKP.

Klokka 1600–1900: Rapport fra USA! Kan krigsmotstanden forandre USA? Hva betyr presidentvalget?

Innleder: **Dennis O'Neill**. Han er aktiv i en av de største anti-krigsbevegelsene i USA, United for peace and Justice. Han er også med i Freedom Road Socialist Organisation [www.freedomroad.org]

Sosialt samvær om kvelden.
Rap-gruppa Røde Sauer, film, quiz m.m.

Hvor, kostnad og hvordan?

Sted: Hellerud videregående skole i Oslo. Ta t-banen til Ellingsrudåsen, gå av på Tveita stasjon.

Pris: Skoleelever og andre uten inntekt 200 kroner. Andre 300 kroner. Hele lørdag 100. Ett seminar 50. Forhåndskjøpt billett for hele konferansen: 10% avslag

Mat: Kan kjøpes på stedet.

Overnatting: Gi beskjed om behov.

Reisefordeling: Ungdom kan søke om reisestøtte.

Folk med penger kan sponse ungdom.
Send penger til konto 78740556486. Merk «Reisefond ungdom». Praktiske opplysninger: Følg med på www.akp.no

Meld deg på:
akp@akp.no
Telefon 22 98 90 60
AKP, Osterhausgata 27, 0183 Oslo.
Betal til konto 78740556486.
Merk "Konferansebillett".

Lørdag 27. mars

Klokka 1000–1230: «By oss ikke noe smått!»
Hvordan komme ut av tidsklemma? 6 timerdagen – bare begynnelsen! Snu hele samfunnet på hodet!

Innledere: **Kjersti Ericsson**, feminist, revolusjonær, professor i kriminologi, forfatter av bl.a. Søstre! Kamerater!

Tina Moen, feminist, revolusjonær, organisasjonssekretær, og mor i tidsklemme.

Klokka 1330–1530: «Er ikke EU lenger en rikmannsklubb etter Øst-utvidelsen?»

Innledere: **Sigbjørn Gjelsvik**, leder av Nei til EU.

Siri Jensen, Kvinnefrontens representant i Kvinner på tvers og medlem av sentralstyret i AKP.

Søndag 28. mars

Klokka: 1000–1100: «Den amerikanske fengselsindustrien.»

Innleder: Dennis O'Neill

Klokka 1100–1400: «Hvordan bør revolusjonære organisere seg?» I aksjonsfellesskap? Nettverk? Fra sak til sak? I revolusjonære organisasjoner?

Innledere: Marijke Berdahl, leder av Rød Ungdom. Annika Rodrigues, Blitz-aktivist. Stig Berntsen, medlem av sentralstyret i AKP.